

Zapisnik sestanka s predstavniki OSIC-ev in ARRS-ja

- Namen sestanka:** Pregled in reševanje problemov pri katalogizaciji, verifikaciji in vrednotenju bibliografskih enot, ki se upoštevajo pri vrednotenju raziskovalne uspešnosti
- Kraj/čas:** IZUM, Maribor, 5. 4. 2023, od 10.00 do 17.00
- Prisotni predstavniki OSIC-ev:** mag. Janez Jug, mag. Boštjan Mur (OSICD)
dr. Doris Dekleva Smrekar, Petra Durini, Mojca Kosem Avsec (OSICT)
dr. Irena Sajovic (OSICN)
dr. Kozma Ahačič, Teja Završnik (OSICH)
dr. Tomaž Bartol (OSICB)
dr. Andrej Kastrin (OSICM)
- Prisotni predstavniki ARRS-ja:** dr. Jelka Fric Jekovec, dr. Mojca Jakačič
- Prisotni predstavniki IZUM-a:** Lidija Curk, Darinka Šeško, Branko Kurnjek (na daljavo), mag. Apolonija Marolt Zupan,

Vsebina in dogovori

Predstavniki IZUM-a so pred sestankom zbrali odprta vprašanja, ki so jih pripravili OSIC-i, ARRS in IZUM ter jih, zbrane v enem dokumentu, še pred sestankom poslali vsem udeležencem. Ta dokument je bil na sestanku temeljno delovno gradivo.

1. Obdelava člankov, objavljenih v revijah z odprtim recenzentskim postopkom

Nekatere revije, kot na primer *Open research Europe* (ISSN 2732-5121), *HRB open research* (ISSN 2732-5121), *F1000Reserach* (ISSN 2046-1402) uporabljajo odprt recenzentski postopek, zato članki ob objavi še niso recenzirani. Šteje se, da je članek uspešno prestal recenzijo, če so mu recenzenti podelili vsaj dva statusa »odobren« oz. če ima en status

»odobren« in dva »odobren s pridržki«. Težava se pojavi, ker se v Scopusu pojavljajo tudi prve verzije člankov, ki imajo komaj eno pozitivno recenzijo, na ostale recenzije pa še čakajo, kakor tudi članki, ki nimajo še niti ene recenzije.

SKLEP:

- Če recenzentski postopek članka še ni zaključen, se v zapis za članek tip dela še ne doda, tudi če je ta že indeksiran v citatnih bazah podatkov in že ima številko DOI. Tip dela se članku lahko dodeli šele, ko je članek dokončno sprejet v objavo.
- Ko se v zapis doda tip dela, je treba preveriti tudi številko DOI končne verzije članka.
- Dopolnijo se navodila katalogizatorjem.

2. Obdelava nerecenziranih preprintov v spletnih arhivih

OSIC-i so v bazi COBIB.SI opazili pojav nerecenziranih člankov s tipom 1.01 (npr. COBISS.SI-ID=136582403), objavljenih v spletnem arhivu *BioRxiv* (COBISS.SI-ID=66389858), ki je repozitorij nerecenziranih preprintov (v bibliografskem zapisu za *BioRxiv* je v podpolju 001c koda za integrirni vir). Ker obstaja programska kontrola, ki onemogoča vnos tipov 1.01, 1.02 in 1.03 v zapise za integrirne vire, smo preverili, kako je lahko do tega sploh prišlo. Izkazalo se je, da je bil omenjeni članek najprej povezan z duplikatom (tj. drugim bibliografskim zapisom za *BioRxiv*, ki je imel v času kreiranja članka status serijske publikacije (ISSN 2692-8205)). Duplikat za *BioRxiv* je bil kasneje iz vzajemne baze izbrisan, ISSN spletnega arhiva (2692-8205) pa prenesen v zgoraj omenjeni zapis za integrirni vir (ki je v začetku imel interno številko kontinuiranega vira Y509-2132). Ta prevezava je povzročila neupravičen pojav zapisa s tipom 1.01, povezanega z zapisom za integrirni vir.

Na problematiko obdelave člankov v spletnih arhivih in na pritisk knjižničarjev za dodeljevanje internih številok tovrstnim spletnim arhivom je opozoril tudi NUK.

SKLEP:

- Člankom v repozitorijih nerecenziranih preprintov se dodeli tip 1.25 (ne glede na to ali ima repozitorij številko ISSN ali ne).
- Znanstveni članki morajo biti recenzirani in objavljeni v serijski publikaciji (postopki za zaobidenje programskih kontrol niso dopustni).

3. Založbe s spornimi praksami izdajanja

Med slovenskimi raziskovalci se je pod drobnogledom pojavila založba MDPI z domnevno spornimi praksami pri izdajanju revij, v katerih objavljajo tudi slovenski raziskovalci. Gre za revije, ki so uvrščene v mednarodne bibliografske baze podatkov servisa Web of Science in za katere obstaja sum, da bodo iz teh baz izpadle. Raziskovalci od OSIC-ev in knjižničarjev pričakujejo usmeritve ali naj objavljajo v teh revijah ali ne.

Dotaknili smo se tudi spornih založb, ki so na seznamu BIBLIO-C in vplivajo na vrednotenje monografij.

SKLEP:

- Ker vrednotenje člankov poteka na osnovi uvrstitve posamezne revije v mednarodne bibliografske baze podatkov in ne na osnovi založbe, ki izdaja revijo, je status posamezne revije odvisen od njene uvrstitve v mednarodne bibliografske baze podatkov, ki jih pri vrednotenju upošteva ARRS (BIBLIO-A). Če bo posamezna revija ostala v mednarodnih bibliografskih bazah podatkov, bo ostala tudi na seznamu BIBLIO-A. Če bo iz mednarodnih bibliografskih baz podatkov izpadla, bo izpadla tudi s seznama BIBLIO-A.
- OSICB, OSICD in ARRS pošljejo v IZUM seznam založb, za katere obstaja sum, da se pri izdajanju revij poslužujejo spornih praks. IZUM pripravi seznam člankov slovenskih raziskovalcev v revijah, ki izhajajo pri teh založbah.
- IZUM bo OSIC-em poslal seznam založb (uvrščenih na seznam BIBLIO-C), razdeljen po vedah. OSICD bo naredil skupen seznam založb, ki so bile do zdaj izpostavljene kot sumljive in OSIC-i si bodo te založbe s pomočjo seznama založb po vedah razdelili ter jih na osnovi sprejetih meril natančno preverili. Prav tako bodo OSIC-i preverili ostale založbe svojega seznama in izpostavili tiste založbe, za katere obstaja sum, da se pri izdajanju monografij poslužujejo spornih praks. Za založbe, za katere bodo ugotovili, da ne ustrezajo merilom, bodo OSIC-i na ARRS poslali argumentiran predlog za njihovo izločitev s seznama BIBLIO-C.

4. Podvajanje vsebine

Založba MDPI v svojih revijah objavlja članke, ki naknadno izidejo tudi kot sestavki v znanstveni monografiji. V skladu z navodili je treba poglavja v znanstveni monografiji izključiti iz točkovanja.

SKLEP:

- Navodila katalogizatorjem se dopolnijo z dodatnimi primeri, kdaj se zaradi podvajanja vsebine pri kreiranju dveh zapisov enega izloči iz točkovanja.

5. Vrednotenje monografij

Na seji ZSA, dne 20. 6. 2022, je ARRS podprl uvedbo sprememb pri vrednotenju obsežnih monografij in uvedbo ustreznega vrednotenja monografij, krajših od 100 strani. Izpostavljena je bila tudi kategorija »študijskih primerov«, kot jih poznajo na področju poslovnih ved na Harvardu in predlog uvedbe podkategorije tipa 2.05.

SKLEP:

- Podkategorije tipov niso možne, študijski primeri se lahko uvrstijo v tip 2.05 ali 2.33 (če ustrezajo definiciji).
- OSICH in OSICD do naslednjega sestanka pripravita predlog spremembe pri vrednotenju monografij.
- IZUM preveri programske kontrole (za kontrolo števila strani) pri shranjevanju zapisov za monografije v elektronski obliki.

6. Razlikovanje med tipi 1.03, 1.20 in 1.21

Že več let potekajo razprave okrog vrednotenja daljših in krajših uredniških uvodnikov, polemik, diskusijskih prispevkov, pisem urednikom, kratkih znanstvenih člankov ipd. Težava izhaja iz dejstva, da se članki tipov 1.20 in 1.21 v uglednih znanstvenih revijah vrednotijo enako kot v kateri koli drugi reviji, hkrati pa se vrednotijo bistveno nižje kot članek tipa 1.03 v ugledni reviji.

SKLEP:

- Pri presoji dodeljevanja ustreznega tipa se upoštevajo definicije tipov 1.03, 1.20 in 1.21 in ne nazivi teh tipov.

7. Uredništvo in spremne besede pri prevedenih delih

Glede uredništev pri delih, ki so prevod tujih izvirnih znanstvenih monografij so v OSICH izrazili mnenje, da bi se v teh primerih uredništvo točkovalo le, če je urednik soudeležen pri prevodu, ne pa tudi, kadar gre samo za izbor dela. Predlagali so tudi razpravo o problematiki spremnih besed pri tovrstnih monografijah, saj je vse več zahtev, da bi se spremne besede razvrščale v tip 1.16, s tem pa se izgublja smisel za tip 1.20.

SKLEP:

- Kljub zaznam odstopanjem zaenkrat ni zadovoljivih rešitev tega problema, zato zaenkrat ostane tako kot je.

8. Zborniki s konferenc v monografijah in revijah

OSICT je predlagal dopolnitev dodatnih navodil katalogizatorjem glede posredovanja ustreznih dokazil posebej izbranih in recenziranih prispevkov, ki naknadno izidejo v redni ali izredni številki revije (poglavje Zborniki s konferenc v monografijah in revijah). Pred uvedbo spremembe je bila za to potrebna vloga na Znanstveni svet ARRS, zdaj pa vloga na ZSA ni več potrebna, še zmeraj pa morajo predlagatelji upravičenost tega določila dokazati in argumentirati.

SKLEP:

- Dodatna navodila katalogizatorjem se dopolnijo skladno s predlogom OSICT.

9. Zborniki povzetkov

Obstajajo zborniki, ki imajo del prispevkov objavljenih v celoti, del pa v obliki povzetkov. V praksi se pojavljajo različni kriteriji za dodeljevanje tipa v zapisu za takšen zbornik.

SKLEP:

- Preverili bomo pretekle dogovore glede ustreznega dodeljevanja tipov v nadrejene zapise.

10. Šibka preglednost navodil oz. kvantitativnih meril

OSICB je izpostavil nepreglednost sistema točkovanja. Obstaja veliko dokumentov, ki so osnova za vrednotenje raziskovalne uspešnosti in se med seboj prepletajo (bibliografska merila, pravilnik, baze podatkov, izjeme pri družboslovju in humanistiki ipd.), veliko je tudi kratic in oznak. OSICB predlaga, da bi IZUM pripravil pregledno tabelo, kjer bi bil na enem mestu podatek o tem, na osnovi česa se delo točkuje.

SKLEP:

- IZUM pripravi pregledno tabelo s podatki o točkovanju.
- Razmislimo o aplikaciji za izračun točk za posamezno revijo.

11. Zapoznele zahteve za prekvalificiranje zapisov

Ker se merila in prakse spreminjajo, prihaja do občasnega porasta prošenj za prekvalifikacijo tipa dela. V veliki večini primerov so prošnje neupravičene – ali pa bi bila sprememba v nasprotju s takratnim sklepom, ki je temeljil na podrobnejši analizi. OSIC-i zato predlagajo uvedbo pisnega določila, da morajo avtorji sproti spremljati bibliografske zapise in da imajo možnost ugovora v primeru nestrinjanja s tipom dela največ eno leto od verifikacije bibliografskega zapisa.

SKLEP:

- ARRS bo preveril, ali bi bilo takšno določilo pravno vzdržno.

12. Spremembe/dopolnitve Bibliografskih meril

IZUM je izpostavil problematiko spremembe pri vrednotenju tipa 1.03 v Bibliografskih merilih, ki je (nehote) vplivala tudi na vrednotenje nekaterih člankov (1.01 in 1.02), krajših od 4 strani. OSIC-i so opozorili tudi na neskladje pri vrednotenju avtorstva publikacij tipa 2.12 (in podobnih tipov) v primerjavi z vrednotenjem uredništva v isti publikaciji. IZUM je opozoril tudi na nekatere druge pomanjkljivosti pri vrednotenju uredništev glede na veljavna Bibliografska merila.

SKLEP:

- Pripravi se predlog dopolnitve Bibliografskih meril za vrednotenje člankov tipa 1.01 in 1.02, krajših od 4 strani.
- Pripravi se predlog za Bibliografska merila, kjer bi bilo eksplicitno navedeno, pri katerih tipih so uredniki upravičeni do 10 strokovnih uredniških točk (pri ostalih tipih, ki se vrednotijo, se določi nižja vrednost uredniških točk).
- IZUM preveri, koliko bibliografskih zapisov s tipom 2.25 in koliko bibliografskih zapisov brez tipa dela ima urednike.
- Pripravi se predlog dopolnitve Bibliografskih meril (manjkajoče kategorije pri urednikih).
- Pripravi se tudi predlog natančnejše definicije največjega števila uredniških točk F, G v Bibliografskih merilih.

13. Mesečni sezname CIP-zapisov

Do nedavnega je IZUM pošiljal knjižnicam kreatorkam seznam CIP-zapisov, ki so bili kreirani pred več kot enim letom in imajo vnesen tip dela ter vsaj eno šifro raziskovalca. Ti sezname in sporočila so se kreirali na stari platformi, ki pa je bila ukinjena, zato se sezname v zadnjem času v knjižnice niso več pošiljali.

SKLEP:

- IZUM pripravi nov program za izdelavo teh seznamov, ki jih bo pošiljal kontaktnim osebam knjižnic, ki so kreatorke zapisov.

Zapisala: mag. Apolonija Marolt Zupan